

Stockholm den 8 oktober 2021

svea.hovratt@dom.se

Till
Högsta domstolen

HÖGSTA DOMSTOLEN
R 2

INKOM: 2021-10-11
MÅLNR: B 6088-21
AKTBIL: 1

ÖVERKLAGANDE

KLAGANDE: Son Do, 19590401-1714
Adress enligt dom

FÖRSVARARE: Advokat Johan Eriksson
Försvarsadvokaterna Stockholm HB
Box 12107
102 23 Stockholm

ÅKLAGARE: Kammaråklagare My Lindholm
Åklagarkammaren i Nyköping

ÖVERKLAGAD DOM: Svea hovrätts dom i mål B 2143-21,
meddelad 2021-09-10

SAKEN Olaga hot

I egenskap av ombud och offentlig försvarare för Son Do får jag överklaga ovan rubricerade dom och framställa följande

ADVOKAT: JOHAN ERIKSSON CLEA SANGBORN BJÖRN SANDIN TOBIAS FÄLTH LINA HOLMGREN
CAMILLA LIND OLLE KRISTHAMMAR ELSA SEGERROS SAMUEL WESTERLUND RASHIDI
BITRÄDANDE JURIST: HILDE BJÖRKQVIST

INFO@FORSVAR.SE
HANTVERKARGATAN 78 Box 12107 102 23 STOCKHOLM
TELEFON: 08-545 701 30 FAX: 08-545 701 39 ÖRG.NR 969682-9994

YRKANDE

1. Son Do yrkar i första hand att Högsta domstolen, med ändring av Svea hovrätts dom, frikänner honom från ansvar för olaga hot och därmed också från skadeståndsansvar.

2. I andra hand yrkar Son Do att Högsta domstolen, med ändring av Svea hovrätts dom, beslutar att endast förverka en månad av den villkorligt medgivna friheten.

GRUND FÖR ÄNDRINGSYRKANDET

Hovrätten har gjort en felaktig bevisvärdering när de kommit till slutsatsen att det är visat att Son Do har hotat målsägandena med en kniv.

Hovrätten har inte i den utsträckning som krävs tagit hänsyn till de särskilda skäl som talar emot ett förverkande. Hovrätten har därför felaktigt funnit att den tidigare villkorligt medgivna friheten ska förverkas med tre månader.

GRUND FÖR PRÖVNINGSTILLSTÅND

Grund för prövningstillstånd för yrkandet i punkten 1

Det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen att Högsta domstolen prövar om det är visat att Son Do har hotat målsägandena på sätt som åklagaren gör gällande.

Grund för prövningstillstånd för yrkandet i punkten 2

Det saknas tydlig rättspraxis och vägledning angående tillämpning av 34 kap 5 § st. 2 BrB.

Den bedömning som gjorts i aktuellt fall, där tingsrätten och hovrätten kommer fram till olika slutsatser, visar på en generellt bristande tillämpningsproblematik av 34 kap 5 § st.2. Underinstanserna värderar därtill de särskilda skäl som är till förmån för den tilltalade olika i liknande mål.

ADVOKAT: JOHAN ERIKSSON CLEA SANGBORN BJÖRN SANDIN TOBIAS FÄLTH LINA HOLMGREN
CAMILLA LIND OLLE KRISTHAMMAR ELSA SEGERROS SAMUEL WESTERLUND RASHIDI
BITRÄDANDE JURIST: HILDE BJÖRKQVIST

Det är önskvärt att Högsta domstolen förtydligar vilka förutsättningar som kan ligga till grund för att presumptionen om förverkande kan brytas. Ett klagande över hur underinstanserna ska värdera de särskilda skäl som kan beaktas vid prövningen är önskvärt samt riktlinjer för hur dessa förhåller sig till varandra.

Om en domstol anser att det föreligger särskilda skäl för att bryta en presumtion om förverkande saknas det också vägledande uttalanden i förarbeten och rättspraxis angående hur stor del av en villkorligt medgiven frihet som ska förverkas. Detta innebär att det finns en diskrepans i underinstansernas bedömningar när de bestämmer hur stor del som ska förverkas (för exempel se nu överklagat mål och bl.a. NJA 2015 s. 1129).

Det rättsfall som är vägledande vid bestämmandet av hur stor del av den villkorligt medgivna friheten som ska förverkas är NJA 1991 s. 498. I detta rättsfall införde domstolen en form av tumregel. Denna innebär att man inte förverkar större del av den villkorligt medgivna friheten än vad som motsvarar den nya brottslighetens straffvärde. Tumregeln i NJA 1991 s. 498 har troligtvis modifierats av domstolens bedömning i NJA 1992 s.320. Detta är dock äldre rättspraxis och både rättsutvecklingen och lagstiftningen har förändrats sedan dessa domar meddelades. Även om tumregeln med åren har modifierats verkar Högsta domstolens resonemang i NJA 1991 ligga till grund för den rådande allmänna rättsuppfattningen att tumregeln fortfarande är aktuell (jfr. Borgeke & Heidenborg 2016, s. 566). När denna tumregel frångås, på olika eller otydliga grunder, blir rättstillämpningen för samtliga inblandade aktörer i ett mål oförutsägbart. Den bristande förutsebarheten i frågan bidrar i sin tur till att ett onödigt antal mål överklagas. Det finns förståelse för att det inte går att utarbeta en exakt modell för hur en underinstans ska bestämma hur mycket som ska förverkas. Samtidigt kan det inte bortses från det faktum att det i dagsläget redan råder en uppfattning om att det finns en viss modell. Det är mot bakgrund av detta önskvärt med uppdaterad rättspraxis på området som klargör dels om eller i vilken utsträckning tumregeln fortfarande är aktuell dels under vilka förutsättningar som den i så fall borde frångås. Ett beslut om delförverkande kan påverka längden på ett

ADVOKAT: JOHAN ERIKSSON CLEA SANGBORN BJÖRN SANDIN TOBIAS FÄLTH LINA HOLMGREN
CAMILLA LIND OLLE KRISTHAMMAR ELSA SEGERROS SAMUEL WESTERLUND RASHIDI
BITRÄDANDE JURIST: HILDE BJÖRKQVIST

frihetsberövande straff för den enskilda personen i en betydande utsträckning och det finns därför behov av tydligare riktlinjer.

Sammanfattningsvis önskas att Högsta domstolen besvarar följande frågor:

- 1) Vilka omständigheter ska beaktas vid bedömningen av om det föreligger särskilda skäl och hur förhåller sig de särskilda skälen till varandra?
- 2) Vilken betydelse har det nya brottets straffvärde vid ett delförverkande av en villkorligt medgiven frihet?

Aktuellt mål lämpar sig väl för prövning då det mycket väl passar in i 35 kap 5 § 2 st punkten 1, 2 och 3. Detta eftersom den nya brottsligheten i förhållande till den tidigare är av lindrig beskaffenhet (olaga hot med straffvärde en månad i förhållande till livstids fängelse för mord), långt tid gått mellan gärningarna (2020 respektive 2006) samt även det faktum att ett förverkande skulle framstå som oskäligt. I aktuellt mål har tre gånger brottets straffvärde förverkats vilket framstår som oskäligt.

UTVECKLANDE AV GRUNDEN FÖR ÄNDRINGSYRKANDET

Yrkandet i punkten 1

Bakgrund

Son Do är åtalad för att den 2 juni 2020, på Rosenhills kolonilottsområde i Nyköping, ha riktat en kniv mot målsägandena Alaeddin och Fadi.

Son Do förnekar gärningen. Han har inte riktat någon kniv mot målsägandena.

Det är ostridigt i målet att det var målsägandena som kom fram till Son Do där han var vid sin kolonilott. Det är vidare ostridigt att en ordväxling uppstod angående vattnet. Det är också ostridigt att Son Dos fru Thin var närvarande på platsen.

Vad som är tvistigt i målet är huruvida Son Do tar fram en kniv eller inte.

Vad i hovrättens bedömning som är fel

ADVOKAT: JOHAN ERIKSSON CLEA SANGBORN BJÖRN SANDIN TOBIAS FÄLTH LINA HOLMGREN
CAMILLA LIND OLLE KRISTHAMMAR ELSA SEGERROS SAMUEL WESTERLUND RASHIDI
BITRÄDANDE JURIST: HILDE BJÖRKQVIST

De som har varit på platsen när ordväxlingen skedde är: Son Do och hans fru Thin, Fadi och Alaeddin. Mot slutet ska även målsägandenas svåger Mohamad ha anslutit. Övriga som har hörts i målet har inte varit på plats när ordväxlingen ägde rum.

Vad tingsrätten inte nämner i domskälen är att de båda målsägandena samt vittnet är anhöriga till varandra. Fadi och Alaeddin är svågrar och vittnet Mohamad är deras svärfar.

Vidare har tingsrätten gjort en felaktig bedömning vid slutsatsen att det inte finns några skäl för Fadi, Alaeddin och Mohamad att beljuga Son Do. Son Do har avtjänat livstids fängelse för mord (en dom som för övrigt är mycket omtvistad och där röster höjs för att Son Do är oskyldig). Av uppläsning ur förhör under vittnesmålet med Mohamad framkommer det att Fadi har googlat på Son Do och är rädd för honom. Det har vidare framkommit att Alaeddin, Fadi och Mohamad har haft kolonilottar på Rosenhills koloniområde under lång tid, men att Son Do och hans fru Thin är nya brukare av en kolonilott.

Det skäl som finns för målsägandena och vittnet, som alla är anhöriga, att beljuga Son Do är helt enkelt för att de vill ha bort honom från koloniområdet. De är irriterade över att Son Do har en för stor vattendunk och rädda för att han har avtjänat livstids fängelse för mord.

Alaeddin och Fadi säger att Son Do har viftat mot dem med en kniv och bett dem lämna hans kolonilott. I vittnet (svärfar) Mohamads förhör under förundersökningen har det framstått som att han också var med när det hände. När han hördes under ed i tingsrätten har han emellertid tillbakaträtt från denna uppgift och endast tillstått att han närvarat under slutet av argumentationen angående vittnet. Under ed förklarar han att han aldrig har sett något *hot* med kniv.

Vad gäller Fadi och Alaeddins uppgifter angående att Son Do ska ha viftat med en kniv ska det uppmärksammas att de inte har varit konsekventa i detaljerna kring hur detta skulle ha skett, vilket kommer framgå vid lyssning av deras förhör.

Vid bedömning av en muntlig utsaga finns det enligt praxis från Högsta domstolen anledning att lägga vikt främst vid sådana faktorer som avser innehållet i berättelsen som sådan, exempelvis i vad mån den är klar, levande, logisk, påvisat sanningsenlig i viktiga enskildheter samt fri från felaktigheter, motsägelser, överdrifter, svårförklarliga moment, konstansbrister eller tvekan i avgörande delar och att berättelsen inte ändras (NJA 2010 s 671).

Vad gäller att utsagan ska vara *fri från felaktigheter motsägelser och att berättelsen inte ändras över tid*. Vid jämförelse mellan vad som har lästs upp ur polisförhör och vad som slutligen beskrivs av målsägandena i rätten kan det konstateras att detaljerna i berättelsen förändras avsevärt mellan anmälan, det första polisförhöret, det andra polisförhöret och slutligen vad som framkommer i tingsrätten. Först talas det om en kniv och en yxa. Sen har yxan förvandlats till en machete. Fadi, Alaeddin och Mohamad har vidare pendlat mellan att beskriva att Son Do la ner kniven i sin byxficka och att hans fru Thin ska ha ingripit och tagit den ifrån honom. Det beskrivs dels hur macheten har varit uppe och hur den aldrig har varit uppe. Och vid förhandlingen i tingsrätten framkom det, när Mohamad hördes under ed, att han aldrig sett något hot med en kniv. Vidare kan det noteras att det talas om att Son Do ska ha hållit kniven i höger hand. Son Do är emellertid vänsterhänt.

Det ovan anförda bär prägeln av personer som har pratat ihop sig om vad man ska säga och sedan har glömt att prata ihop sig om detaljerna.

Vittnet Thin, som ostridigt har varit på platsen, har hörts i målet och berättar med tydlighet att det inte har förekommit varken någon kniv, machete, yxa eller annat liknande föremål. Hon förklarar även att hon och Son Do inte ens äger sådana föremål som målsägandena beskriver. Även Dante berättar i sitt förhör att varken han eller hans föräldrar äger några sådana föremål.

ADVOKAT: JOHAN ERIKSSON CLEA SANGBORN BJÖRN SANDIN TOBIAS FÄLTH LINA HOLMGREN
CAMILLA LIND OLLE KRISTHAMMAR ELSA SEGERROS SAMUEL WESTERLUND RASHIDI
BITRÄDANDE JURIST: HILDE BJÖRKQVIST

Dante kom in i bilden lite senare på kvällen samma dag, då han kallades in för att tolka/medla mellan sina föräldrar (Son Do och Thin) och Fadi och Alaeddin angående vattenkonflikten. Dante har berättat att Fadi under samtalet sa att han skulle anmäla Son Do varpå Alaeddin hade frågat "Varför?". Fadi hade då svarat att det var på grund av att Son Do hade sagt fula ord. Fadi nämnde en kniv men det var ingenting som bekräftades av Alaeddin.

Vad gäller vittnet Josef ska följande beaktas. Huvudförhandlingen i rubricerat mål var utbokad klockan 13.00-15.00 den 21 januari 2021. Långt efter att förhandlingen skulle ha avslutats (omkring kl. 16.20) meddelar åklagaren att hon åberopar ytterligare ett vittne. När Josef hördes var alla parter i målet redan hörda. Hade det varit känt för försvaret att vittnet Josef skulle komma att höras i målet hade det föranlett försvaret att ställa vissa frågor till parterna. Detta vittne kallades emellertid in långt efter att förhandlingen egentligen skulle ha varit slut och efter att alla partsförhör redan var hållna. Son Do har således i sitt förhör inte fått frågor angående sådant som Josef säger. Josefs uppgifter måste värderas med stor försiktighet och med åtanke om att detta vittne kallades in på ett överrumplande sätt som omkullkastade Son Dos möjligheter till att försvara sig på det sätt som hade varit möjligt om detta vittne hade åberopats av åklagaren i samband med att stämningsansökan gavs in i målet.

Sammanfattningsvis: De personer som har varit närvarande vid diskussionen angående vattnet där det påstås att en kniv ska ha förekommit och hörts om det aktuella händelseförloppet är alla närstående till varandra. Det har framkommit anledning för målsägandena att beljuga Son Do vilket också har betydelse för bevisvärderingen.

Ord står mot ord mellan de som varit närvarande, å ena sidan Son Do och Thin, å andra sidan Fadi och Alaeddin, samt Mohamad som har backat från väsentliga delar av uppgifter han har lämnat i polisförhör. Med beaktande att alla är närstående, att det framkommit skäl för målsägandena att beljuga Son Do, att målsägandenas

ADVOKAT: JOHAN ERIKSSON CLEA SANGBORN BJÖRN SANDIN TOBIAS FÄLTH LINA HOLMGREN
CAMILLA LIND OLLE KRISTHAMMAR ELSA SEGERROS SAMUEL WESTERLUND RASHIDI
BITRÄDANDE JURIST: HILDE BJÖRKQVIST

uppgifter har ändrats över tid och innehåller motsägelser, samt att vittnet Mohamad under ed har tillbakaträtt från väsentliga uppgifter – kan det på intet sätt sägas att målsägandena är mer trovärdiga än Son Do på ett sätt som innebär att deras uppgifter kan läggas till grund för en fällande dom. Även om hovrätten skulle komma fram till att man tror mer på målsägandena och deras svärfar än på Son Do och Thin så är det i en sådan här situation inte tillräckligt för en fällande dom eftersom det i övrigt inte finns någon annan bevisning som ger stöd för att Son Do äger en sådan röd kniv som läggs honom till last i gärningsbeskrivningen. Det finns ingen kniv i beslag, det finns ingen bild på någon kniv och polisen har inte varit på platsen för att leta efter någon kniv – en brist som måste falla tillbaka på åklagaren. På sidan 25 i förundersökningsprotokollet finns en bild över Son Dos verktyg. Där ses inget av de föremål som målsägandena lastar honom för.

Den utredning som har presenterats är inte tillräcklig för att det ska vara ställt utom rimligt tvivel att son do har gjort sig skyldig till ett hot. Han ska därför frikännas helt från ansvar.

Grund för ändringsyrkandet i punkten 2

Som skäl för att inte förverka villkorligt medgiven frihet, eller för att endast förverka en liten del, ska beaktas vad som framgår av andra stycket i bestämmelsen om förverkande, nämligen att *som särskilda skäl att inte förverka eller för att förverka endast en del är att den nya brottsligheten i förhållande till den tidigare är av lindrig beskaffenhet (en månads straffvärde för olaga hot jämfört med livstids fängelse för mord) samt att lång tid har förflutit mellan gärningarna (2020 respektive 2006).*

En tumregel i praxis är att man inte förverkar större del av den villkorligt medgivna friheten än som motsvarar den nya brottslighetens straffvärde (se bl.a. NJA 1991 s. 498; jfr Borgeke & Heidenborg 2016, s. 566). I aktuellt mål har tre gånger brottets straffvärde förverkats vilket är oskäligt.

Skadestånd

För att skadestånd för kränkning ska utgå krävs det att kränkningen har varit allvarlig. Lindrigare kränkningar av den personliga integriteten ersätts inte. I sammanhanget är det återigen av betydelse att det är målsägandena som har kommit fram till Son Do, på Son Dos kolonilott, och börjat skrika på honom angående vattnet. Och han har bett dem att gå.

Målsägandena har provocerat fram det brottsliga angreppet och på det viset gett upp kravet på personlig integritet. Det påstådda våld som används är inte allvarligare än den provokation som Son Do får utstå (skadelidandes eget beteende t.ex. NJA 1995 s. 661 där rånare blev skjuten av butiksägare som saknade rätt till nödvärn, eftersom rånaren gjort rånet hade denna inte utsatts för en kränkning i SkL mening).

Att de förutsättningar som finns i 5 kap. 6 § skadeståndslagen kan beaktas vid bedömningen (NJA 2007 s. 68) och att allvarlighetsrekvisitet inte är uppfyllt mot bakgrund av det.

Hovrätten har gjort en felaktig bedömning när de kommit till slutsatsen att gärningen inneburit en så allvarlig kränkning att skadestånd ska utgå.

ÖVRIGT

Högsta domstolen kan avgöra målet på handlingarna med beaktande av vad som anförs i detta överklagande.

I händelse av positivt besked i frågan om prövningstillstånd förbehåller sig Son Do rätten att åberopa bevisning.

Som ovan,

Johan Eriksson